

MICHAŁ STOSIK
Krosno Odrz.

Aktywność mieloperoksydazy granulocytów obojętnochłonnych u karpia w czasie naturalnej infekcji bakteryjnej

Summary

The activity of myeloperoxidase in carp neutrophils in the course of bacterial infection

The studies have been carried out on healthy and naturally infected carp with *Aeromonas salmonicida* subsp. *achromogenes*. Diseased fish were divided into four groups on the basis of clinical changes. The activity of myeloperoxidase (MPO) was determined by Graham's method and expressed as a total activity of myeloperoxidase (CAMPO) and a relative index of the enzyme activity (WAMPO). The experiments showed a statistical significant increase of CAMPO and WAMPO in carp infected in comparison with the findings in normal fish.

Finco-Kent i Thune (3) wykazali, że fagocytujące granulocyty obojętnochłonne (komórki PMNL) charakteryzują się, poza innymi cechami, obecnością dużej ilości granul peroksydazo-dodatnich. Wcześniej obecność mieloperoksydazy (MPO) w ziarnistościach lizosomalnych granulocytów obojętnochłonnych ryb wykazali Cannon i wsp. (1), Ferguson (2), Hine i wsp. (4), Kanner i Kinsella (5), Mori (6) oraz Sopińska (9). Oznaczanie tego enzymu, w dotychczasowych badaniach, służyło przede wszystkim identyfikacji krwinek białych ryb. Brak jest natomiast badań i obserwacji dotyczących aktywności MPO w czasie infekcji bakteryjnych u ryb, w tym także u karpia oraz jej wykorzystania w diagnostyce lekarskiej.

W pracy badano aktywność MPO w kolejnych stadiach rozwoju choroby o nazwie *erythrodermatitis*, wywoływanej przez bakterie *Aeromonas salmonicida* subsp. *achromogenes*, jednocześnie też próbowano określić możliwości bójcze komórek PMNL związane z enzymami tleno-zależnymi.

Wybór tej choroby do badań jest uzasadniony podstawową rolą enzymów bójczych komórek PMNL u ssaków w schorzeniach bakteryjnych oraz poważnymi stratami gospodarczymi, związanymi z długotrwałymi śnięciami karpia przy jednoczesnych dużych trudnościach rozpoznawczych wczesnych stadiów rozwoju tej choroby.

Materiał i metody

Badaniem objęto 250 karpia (*Cyprinus carpio* L.) podzielonych na pięć grup doświadczalnych po 50 ryb, które w okresie przeprowadzania badań nie były poddawane zabiegom leczniczym i profilaktycznym. Grupę I (kontrolną) stanowiły karpie zdrowe, wolne od *erythrodermatitis*, zaś grupę II—V ryby pochodzące ze stawów, w których stacjonarnie występowało to schorzenie. Podziału tych ostatnich ryb na grupy dokonano uwzględniając kolejne stadia rozwoju choroby i tak; grupę II — stanowiły ryby nie wykazujące klinicznych objawów choroby — okres inkubacji choroby, grupę III — ryby, u których stwierdzono na skórze wybroczyny i przekrwienia — ostry proces chorobowy, grupę IV — karpie z rozległymi owrzodzeniami skóry — stadium przejściowe, między ostrym a chronicznym procesem chorobowym, zaś grupę V — karpie, u których obserwowano proces gojenia i bliznowacenia ran — chroniczny proces chorobowy.

Rozpoznanie *erythrodermatitis* przeprowadzono metodami rutynowymi, biorąc pod uwagę obraz zmian klinicznych, anatomopatologicznych oraz wyniki badań bakteriologicznych.

Aktywność mieloperoksydazy w komórkach PMNL krwi obwodowej ryb, pobranej jednokrotnie, określano metodą cytochemiczną według Grahama opisaną przez Zawistowski (12). Preparaty sporządzano z krwi obwodowej pobranej na heparynę (50 j/m na 1 ml krwi), utrwalono mieszaniną 40% formaliny (1 część) i 96% alkoholu (9 części), a następnie po upływie 3 minut płukano wodą destylowaną i zalewano, na okres 4 minut, odczynnikiem peroksydazowym (10 ml 40% alkoholu, kilka kryształków benzodiny i 0,02 ml 3% H₂O₂). Rozmazy po splukaniu wodą destylowaną barwiono metodą Pappenheima i odczytywano pod mikroskopem świetlnym. Kryterium oceny stanowiła intensywność zabarwienia ziarnistości lizosomalnych komórek PMNL, przyjmując następującą skalę ocen; — 3 punkty (granule ciemnobrązowe), — 2 punkty (granule jasnobrązowe), — 1 punkt (granule żółte) i 0 punktów (brak wybarwionych granul).

Wyniki badań przedstawiono w tab. 1 w postaci całkowitej aktywności mieloperoksydazy (CAMPO) tzn. sumy punktów według przyjętej skali ocen oraz względnego wskaźnika aktywności mieloperoksydazy (WAMPO), wyliczonego z ilorazu CAMPO komórek PMNL krwi ryb chorych i średniej aktywności tego enzymu u ryb zdrowych (7). Uzyskane rezultaty poddano analizie statystycznej według testu t-Studenta, przy istotności różnic między grupą ryb zdrowych i chorych $p = 0,05$ i przedstawiono w postaci średnich ($\bar{x}$) oraz odchylenia standardowego ($\pm s$).

Wyniki i omówienie

Jak wynika z danych tab. 1 średnia i całkowita aktywność mieloperoksydazy (CAMPO) u karpia zdrowych (grupa I — kontrolna) wynosiła 97, natomiast względny wskaźnik aktywności tego enzymu (WAMPO) $1,00 \pm 0,26$. Badania wykonane u karpia w II—V grupie (tab. 1) wykazały wzrost CAMPO i WAMPO w porównaniu z grupą I. Stwierdzono, że u ryb z grupy II, będących w okresie inkubacji choroby, CAMPO i WAMPO są wysokie i wynoszą kolejno 233 ± 37 i $2,40 \pm 0,34$. U ryb z grupy III z ostrym procesem chorobowym i z grupy IV, to jest tych, które znajdowały się w stadium przejściowym rozwoju choroby, między ostrym a chronicznym procesem, obserwowano dalszy wzrost tych wskaźników. Wynosiły one odpowiednio, CAMPO 259 ± 35 i 272 ± 24 , zaś WAMPO $2,67 \pm 0,32$ i $2,80 \pm 0,19$. Niższe wartości, chociaż statystycznie wyższe niż u ryb klinicznie zdrowych, występowały u karpia będących w fazie chronicznej rozwoju *erythrodermatitis* i wynosiły dla CAMPO 141 ± 41 , natomiast dla WAMPO $1,45 \pm 0,38$.

Wydaje się, że obserwowany obraz wartości CAMPO i WAMPO w komórkach PMNL krwi obwodowej ba-

Tab. 1. Aktywność mieloperoksydazy u ryb zdrowych i chorych ($\bar{x} \pm s$)

Grupa ryb	Całkowita aktywność MPO (CAMPO)		Wskaźnik aktywności MPO (WAMPO)	
I	97	28	1,00	0,26
II	233	37*	2,40	0,34*
III	259	35*	2,67	0,32*
IV	272	24*	2,80	0,19*
	141	41*	1,45	0,38*

Objaśnienie: * — różnice statystycznie istotne przy $p \leq 0,05$.

danych karpki jest efektem reakcji immunologicznej u ryb, gdyż według wielu autorów (cyt. za 11) do czynników nieswoistej odporności humoralnej, także u ryb, zalicza się między innymi MPO. Według Kanner i Kinsella (5) ekstrahowana z granulocytów obojętnochnych pstrąga tęczowego MPO posiada, podobnie jak u zwierząt stałocieplnych, bardzo silne właściwości bójcze i spełnia rolę podstawowego faktora odporności przeciwwakazyjnej. Obserwowana zatem, w badaniach własnych, zwiększona aktywność mieloperoksydazy u karpki chorych na *erythrodermatitis* (grupa II—V), świadczy o stymulującym oddziaływaniu bakterii wywołujących tę chorobę na komórki PMNL; dowodzi także, że układ mieloperoksydaza — nadtlenek wodoru spełnia u karpki istotną rolę w likwidowaniu czynników patogennych. Wyniki te potwierdzają w pełni istnienie, w komórkach PMNL ryb, bardzo sprawnego systemu bójczego zależnego od tlenu, na który zwrócono uwagę wcześniej, oceniając go w teście redukcji błękitu nitrotetrazolowego (8, 10).

Uzyskane wyniki badań dowodzą, że oznaczanie MPO granulocytów obojętnochnych karpki stwarza możliwość śledzenia dynamiki zmian w aktywności komórek

PMNL, a przez to oceny systemu immunologicznego karpki. Dowiedziano także, że zastosowana metoda badań uwidacznia rolę i udział komórek PMNL w procesie obronnym u ryb w przebiegu naturalnej infekcji bakteryjnej i może być wykorzystana do wczesnego diagnozowania *erythrodermatitis*, a najprawdopodobniej także innych zakażeń bakteryjnych u ryb.

Piśmiennictwo

1. Cannon M. S., Mollenhauer H. H., Cannon A. M., Eurell T. E., Lewis D. H.: *Can. J. Zool.* 58, 1139, 1980.
2. Ferguson H. W.: *J. Fish Biol.* 8, 139, 1976.
3. Finco-Kent D., Thune R. L.: *J. Fish Biol.* 31 (Supplement A), 41, 1987.
4. Hine P. M., Wain J. M., Dunlop D. M.: *J. Fish Biol.* 29, 711, 1986.
5. Kanner J., Kinsella J. E.: *J. Agric. Food Chem.* 31, 370, 1983.
6. Mori M.: *Fish Pathology* 16, 91, 1981.
7. Sanokowska E., Chomiak-Stachura E., Turowski G.: *Diagn. Lab.* 22, 49, 1986.
8. Stwiński A., Studnicka M., Ryka B.: *Bamidgch* 37, 123, 1985.
9. Sopińska A.: *Medycyna Wet.* 43, 519, 1987.
10. Stosik M., Deptuła W.: *Proc. IV Symp. Vet. Lab. Diagn.* (Amsterdam), 1986, s. 436.
11. Stosik M., Deptuła W.: *Postępy Mikrobiologii* 1990, w druku.
12. Zawistowski S.: *Technika histologiczna, podstawy histologii oraz histologia*, PZW, Warszawa 1975, s. 215.

Adres autora: dr Michał Stosik, ul. Poznańska 19d/6, 66-600 Krosno Odrzańskie

WIESŁAW DEPTUŁA, JAN BUCZEK *

Surowicze immunoglobuliny u buhajków zakażonych naturalnie wirusem IBR/IPV (Bovid herpesvirus 1 — BHV 1)

Zakład Mikrobiologii Wydziału Biologii i Nauk o Morzu Uniwersytetu Szczecińskiego,
ul. Felczaka 3a, 71-417 Szczecin

* Zakład Mikrobiologii Wydziału Weterynaryjnego AR, ul. Akademicka 12, 20-033 Lublin

Summary

Serum immunoglobulins in young bulls naturally infected with IBR/IPV (Bovid herpesvirus 1 — BHV 1)

Virologic examinations to detect the BHV 1 and serological studies to determine the titre of anti BHV 1 antibodies and the content of serum immunoglobulins were done on bulls aging 2—4 and 6—10 months naturally infected with BHV 1 and showing clinical symptoms of the respiratory tract inflammation. For control healthy animals uninfected were included. It was found that bulls infected with BHV 1 excrete the virus for a relatively long time (42—56 days). In some animals the SN titres 1:2—1:8 were noted only in some periods of studies. Irrespectively of the age of bulls serum content of IgG₁ and IgG increased and IgG₂ decreased. The level of IgM and IgA was stable and it was not related to the age of animals.

Dynamikę produkcji surowicznych immunoglobulin (Ig) badano u buhajków i jałówek zakażonych doświadczalnie wirusem IBR/IPV (12—14, 21). W infekcjach naturalnych spowodowanych przez wirus IBR/IPV, białka te oznaczono u krów (26, 27). U cieląt badano je w infekcjach narządu oddechowego wywołanych przez bliżej nie zidentyfikowane czynniki etiologiczne (2—4, 16, 25, 28).

W niniejszej pracy prześledzono odpowiedź immunologiczną buhajków zakażonych naturalnie BHV 1, oznaczając w surowicy miano przeciwciał i ilości Ig. Celem było poznanie reakcji obronnych młodego bydła zakażonego w warunkach naturalnych BHV 1.

Materiał i metody

Badania wykonano na dwóch, różnych wiekowo grupach buhajków rasy ncb. Grupę „A” utworzono ze zwie-

rząt 2—4-miesięcznych (5 chorych i 5 klinicznie zdrowych), „B” (ilościowo jak „A”) z buhajków 6—10-miesięcznych.

Zwierzęta chore grupy „A” wybrano ze stada buhajków, w których stacjonarnie występowały zapalenia narządu oddechowego o łagodnym przebiegu klinicznym, buhajki chore grupy „B” z obór, w których zakażenie miało przebieg ciężki. Zwierzęta kontrolne (dla obu grup) pochodziły ze stad, w których zapalenia narządu oddechowego nie występowały.

Badania laboratoryjne zwierząt grupy „A” chorych i zdrowych przeprowadzono pięciokrotnie co 7 dni i dwukrotnie co 14 dni. Buhaje grupy „B” badano czterokrotnie co 14 dni. Stan kliniczny zwierząt określono metodami rutynowymi.

Badania wirusologiczne wymazów z błony śluzowej jamy nosowej i ze spojówek, zmierzające do izolacji oraz identyfikacji BHV 1, przeprowadzono w hodowli komórek nerek cieląt (HKNC), a także metodą immunofluorescencji bezpośredniej (IFb) — stosując koniugat „Gamakon IBR” Bioveta Nitra (Czechosłowacja). Miano przeciwciał dla BHV 1 w surowicy buhajków określono odczynem seroneutralizacji (SN) w HKNC. Ilość Ig klasy G, M, A oraz podklasy G₁ i G₂ oznaczono metodą immunodyszki radialnej (ID) wykorzystując standardy firmy Miles (USA).

Wyniki badań klinicznych i wirusologicznych przedstawiono opisowo, serologicznych i immunologicznych podano w tab. 1—3. Wyniki oznaczeń Ig poddano analizie statystycznej testem t-Studenta ($p=0,05$), porównując ich ilości u buhajów chorych do ilości stwierdzonej u zwierząt zdrowych.

Wyniki i omówienie

U buhajków chorych z grupy „A” objawy kliniczne utrzymywały się przez 42 dni obserwacji. Przez 14 dni manifestowały się podwyższoną do 40,5—41,5°C temperaturą, zapaleniem spojówek i błony śluzowej nosa oraz oswoiłością zwierząt. Wyciek z nosa, najpierw